

46.4

Hvidovre Lokalhistorie

Historiens Hus Hvidovre

A. L. Langelandsvej 3

2650 Hvidovre

2650 Hvidovre

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab og Historiens Hus Hvidovre

26. årgang — Nr. 3 — 2008

INDHOLD

Nyt fra Formanden		s. 3
Den første turist i Europa	af Egvind Jensen	s. 4
9. april og tiden derefter	af Bent Zinglersen	s. 10
Strandmarkskirken 1968—2008	af Ulla Scheibel Nielsen	s. 16
Københavns Befæstningdag		s. 21
Medlemsarrangementer		s. 22
Lokalhistorisk Selskabs Bestyrelse		s. 23
Historiske bær		s. 24

Udgiver:

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Rytterskolen
Tlf. 36 47 34 44

Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre
e-mail.: hvidovrerytterskole@mail.tele.dk
www.sitecenter.dk/rytterskolen
&

Historiens Hus
Tlf. 36 49 00 30

Alarmpladsen 3, Avedørelejren, 2650 Hvidovre
e-mail: lokalarkiv@hvidovre.dk
www.historienshus.hvidovre.dk

Redaktion: Poul Sverrild ansv. og Kitt Boding-Jensen
Trykt i 500 eksemplarer

Forsidefoto: Strandmarkskirken 1968 og Krybbespil i Strandmarkskirken 2006.
Foto Ulla Scheibel Nielsen

NYT FRA FORMANDEN

Velkommen til en ny sæson i Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.

Sidste sæson sluttede foredragene med den pensionerede politibetjent Poul Fjeldgårds personlige og gribende fortælling om tiden under 2. verdenskrig specielt med oplevelserne som KZ- fange i Tyskland. Det var en fin oplevelse at høre en så inciterende fortæller.

Den 6. maj var der udflugt til Holmegaard Glasværk og Gavnø Slotspark. Vejret var med os og ud over de to gode besøg, var det herligt at opleve Vagn Bacher som guide med en fantastisk viden om planter og blomster.

I denne sæson starter vi med en lille maleriudstilling i Rytterskolen. Her er der mulighed for at tage venner og bekendte med, som kan blive bekendte med det gamle Hvidovre og samtidig høre om vores selskab.

Jeg skal også nævne Bygningskulturens Dag, som Hvidovre for første gang er med i. I Hvidovre afholdes ikke færre end seks arrangementer i weekenden 13.-14. september, og Lokalhistorisk Selskab er naturligvis blandt arrangørerne.

Den 28. september er der Københavns Befæstningsdag med mange muligheder for oplevelser. Læs mere om det på side 21.

Efterårets 2 foredrag afvikles med to "gamle" kendinge. Poul Sverrild fortæller om sidste nyt inden for det historiske arbejdsfelt og Herluf Rasmussen vil fortælle om den politiske side af sit begivenhedsrige liv.

Andetsteds i bladet er der en oversigt over de nøjagtige datoer for arrangementerne.

Arrangementsudvalget søger i det kommende forår at kunne afholde en medlemsudflugt til det nye museum på Stevns, hvor den kolde krig er temaet.

I en forening som vores er det vigtigt, at mange er aktive og kan give en hånd med. "Kulturisterne", der gør et stort praktisk arbejde, må gerne få en yderligere tilgang af medlemmer. Har man lyst til dette arbejde, skal man henvende sig til Benny Riisager tlf.36782968.

Ole Asbjørn Petersen

"DEN FØRSTE TURIST I EUROPA"

Ingeborg Rasmussen

Af Ejvind Jensen

Følgende er udskrift af en dagbog skrevet af min moster Ingeborg Rasmussen, født i 1909, død i 1999. Ingeborg var lærer på Strandmarksskolen fra 1950 til ca. 1970, hvor hun blev alvorligt skadet ved fald på trappen på skolen. Hun flyttede til Hvidovre fra Odense og var en af de første, der flyttede ind i Bredalsparken på Claus Pedersens Alle. Hun boede der indtil 1999. Dagbogens overskrift er min og er naturligvis inspireret af visen "Den sidste turist i Europa", som i Lulu Zieglers suveræne fortolkning, er blevet stående som et minde om krigens gru. Rejsen og samvær med esperantister fra mange lande taler sit tydelige sprog om, at man efter krigens grusomheder havde lyst og behov for at vise, at livsglæden var fælles for alle nationaliteter, og det var vigtigt at komme videre.

Hun har under vores mange gode samtaler fortalt mig, at den internationale kontakt esperantister imellem var den eneste mulighed, man havde for at rejse rundt i Europa på dette tidspunkt. Flere områder var fortsat lukket, og turistrejser, som man kender dem i dag, ville være utænkeligt. Hun vedblev med, at prioritere sine rejser højt og rejste hvert år i sin sommerferie.

Vi lader rejsedagbogen fortælle.

Stemplerne i Ingeborgs pas vidner om stor rejseaktivitet

Passet er udstedt i 1956

Lørdag den 3. juli 1948

Vi ankom til Åbenrå fredag kl. 9, spiste Middag på missionshotellet (Kalvesteg og Frugtgrød), indkvartering i byen, boede sammen med Fru Sølberg. Op kl. 4^{1/2}, spadserede til hotellet, spiste morgenmad, startede kl. 5^{1/2}. Vi ankom til Flensborg. Bilen skal repareres, vi spadserede en tur gennem byen. Alt er gråt og trist, butikkerne tomme, folk ser sløve ud, alle vegne ser man trækvogne med katteøjne. Vi passerede grænsen kl. 7, tolden gik hurtigt. Ved grænsen stod Flensborg esperantister og viftede med esperanto flag. De fulgte os til Rensborg.

Vi passerede byerne Slesvig, Rensborg, Itzehoved, Hamborg, Bre-

men, Lingen og Norhorn. Uden for Hamborg stod esperantist, instruisto Møller. Vi hilste på ham og gav ham nogle madpakker, straks kom nogle sultne børn løbende.

Byerne er håbløst triste, mange huse er ødelagte, byerne er som døde, det eneste liv er de lange køer uden for butikkerne. På landet ser det bedre ud. Markerne ser ud som hjemme. I Bremen, der er meget ødelagt, kører vi vild, en ung tysker viser os vej gennem byen.

Vi når den hollandske grænse, toldvæsenet er meget energisk. De kommer ind i bilen og ser taskerne efter. Ved grænsen står Hr. og Fru van Heg. De tager med i bilen til Hengelo. Vi spiser til middag, suppe, oksesteg, grønsager og frugt. Vi blev indkvarteret på Hotel Strandbad, der lå uden for byen, sov i dejlige senge, havde smukke værelser.

Søndag den 4. juli

Spiste morgenmad. Turen gik til Arnhem, vejret godt, humøret højt. Vi blev indkvarteret på Hotel Eider, spiste frokost, drak kaffe med mælk og sukker. Esperantister kommer på besøg, vi gik tur, så på den ødelagte by. Kirker og huse er ødelagte, men man er i færd med at istandsætte dem, en stor bro over Redafloden er bombet flere gange, endnu ikke lavet i

Pasfoto Ingeborg Rasmussen

stand. Vi drak øl i et anlæg, talte med hollandske esperantister. Det blev tordenvejr. Vi søgte ly. Spiste til middag, da vi kom hjem. Derefter kørte vi uden for byen til Kampara Domo, hvor vi drak kaffe. Forskellig underholdning. En Hr. Danielsen gav kaffe. Dr. Egerup sang for os. Vi kørte til Arnhem, sov på Hotel Eider, 4 på et værelse. Sov godt.

Mandag d. 5. juli.

Vi kørte fra Arnhem til Amsterdam, kørte forbi Juliane og Bernhards Slot. I Amsterdam fik vi lods, vi sejlede en dejlig rundtur på kanalerne, spiste frokost, så på butikker, kørte til Haag, drak te i Tcheinstitutet, min korrespondanto de Haag kom. Vi kørte til det berømte Badested Schevenin-

gen. Derefter gik Turen til Rotterdam. På vejen i Delft hilste vi på en dansk dame, der var gift og havde 7 børn, hun fortalte os om den frygtelige sult under krigen.

Vi ankom til Rotterdam, spiste fin middag, kold anretning, suppe grønsager, kød, dessert og kaffe. Derefter kørte vi til esperantoklubben, hvor vi blev meget festligt modtaget. Vi blev præsenteret for vore værter. Der var underholdning, kaffe. Vi lo, sang og snakkede esperanto. Vi gik med vore værter hjem. Jeg sov i samme seng med en lærerinde fra Holbæk.

Tirsdag den 6. juli.

Vi fik te på sengen, sludrede med vores værtsfolk. Vor værtinde fulgte os til bilen, bilen var i stykker, den kunne ikke starte, vi ventede i

1 1/2 time.

Rotterdam er meget ødelagt, en stor åben plads i byen viste, at der var bombet, ca. 900 mennesker var blevet dræbt. Vi så og kørte gennem den næsten 2 km lange tunnel under Maasfloden. Vi kørte med vejviser til Belgien, kom til Antwerpen hilste på [...] kørte til Bruxelles, spiste frokost på Hotel Van Belle. Bilen gik i stykker. Vi gik Strøgtur, der var mange pragtfulde ting i butikkerne, men alt var dyrt. Vi købte kaffe¹, chokolade, abrikoser, svesker osv. Spiste til Middag på hotellet. Vi gik i esperantoklubben, var sammen med belgiske esperantister. Vi dansede, snakkede med Belgierne. De ved meget lidt om Danmark, af byer kendte de kun København. Vi spadserede hjem gennem den op-

lyste by, et smukt syn. Vi gik i seng, sov længe, spiste morgenmad kl. 10 1/2, gik i Byen. Vi ventede på bilen. Får den besked, at det vil tage 2 dage, at få gjort bilen i stand, ingen penge. Friis ringer til det danske konsulat, de vil ikke give os penge til bilen eller ophold, før de har talt med Den Danske Nationalbank. Kl. 3 1/2 går Friis til konsulatet efter penge til at rejse med toget. En københavner skal kautionere. Vi tager toget til Paris kl. 4. Skal skifte i Mons, toget forsinket, stor spænding. Når vi ekspressen? Alle løber med kufferter og bagage. Ekspressen er der, kommer ind i toget i god behold. 1 min. efter kører toget. Vi passerer tolden, alt går godt, vi er i Frankrig. Spiller bridge i toget, spiser medbragte rundstykker med ost og marmelade, vi synger og har

Hollandske og danske esperantister i Arnhem

En kø foran toflettet

det rart. Vi kommer til Paris kl. 11, esperantister modtager os på baggården, bærer vore kufferter til hotellet, jeg får eneværelse. Spiser til middag kl. 2330, grønsager. Agurker og tomater, oksekød, banan. Vi går i seng.

Lørdag

Vi kører op i Byen, går ind i Storgasinet Louvre, hvor vi køber strømper, natkjole, parfume o.s.v. Vi kører til Versailles, bliver modtaget på rådhuset af borgmesteren, drikker vin. Friis holdt ikke den samme tale. Vi ser Versailles, stedkendte esperantister viser os rundt. Spiser frokost, drikker vin. Tager tilbage til Paris, ser Concorde-pladsen, spiser middag, tager i revueteater (Folies Berges).

Søndag

Vi tager ud og ser en fransk skole om eftermiddagen, vi ser kirken, hvor kongerne er begravet. Vi besøger slottet Louvre. Kører fra Paris kl. 6, kommer til [...], hvor vi spiser til middag, drikker rødvin og Champagne. Bilen kan ikke starte, vi fester og danser hele natten. Kl. 5 kører vi, drikker morgenkaffe i nærheden af Reims. Kommer til Belgien, spiser frokost i en lille by, køber ind. Tager til Denain, ser Drypstenshulerne, tager til Maarstricht, hvor vi bliver modtaget af turistforeningens formand. Bor på hotel Van Duek,

hvor vi spiser til middag og overnatter (2 i en seng).

Onsdag

Turen går igen gennem Tyskland en tur, der tager 14 timer. Vi når grænsen, tolden går glat, vi er alle sammen ærlige. Kommer til Åbenrå, spiser på missionshotellet, dejligt at få dansk mad. Bliver indkvarteret i byen.

Torsdag

Vi kører til Fredericia, hvor vi spiser frokost, tager afsked. Vi takker Friis for den udmærkede ledelse. Turen der varede i 13 dage, kostede med lommepenge ca. 600 kr.

Turen blev meget vellykket takket være de udenlandske esperantisters hjælpsomhed og gæstfrihed.

Desuden var det en god øvelse for sproget, idet vi fik lejlighed til at tale esperanto.

*Hvis der er tidligere lærere eller elever fra det den gamle Strandmarksskole, der kan bidrage med oplysninger, historier fra Ingeborg Rasmussens lærergerning hører jeg gerne fra jer.
Ejvind Jensen.*

1. Mad og drikkevarer har stor omtale. Rejsen foregik kort tid efter krigen, hvor der i Danmark var mangel på alt. Kaffe kunne ikke købes frit, og det betød så meget, at Ingeborg hele sit liv gemte en pose kaffe, købt i Belgien som omtalt. Kaffen var blandt Ingeborgs efterladenskaber og er fortsat i familiens besiddelse.

Herrerne med alpehuer fra Paris

*... , som vi så ud, alle vegne
ser man brakvogne med kaffesjine.
Vi passerede grænsen kl. 7, solden gik
hurtigt. Ved grænsen stod Flensborg
esperantister og viftede med esperanto
flag. De fulgte os til Rensborg.
Vi passerede ...*

Uddrag fra Ingeborgs rejsedagbog

Damerne med tørklæder fra Paris

9. april – og tiden derefter

af Bent Zinglersen

Lis og jeg vågnede tidligt om morgenen den 9. april 1940 ved lyden af en masse flyvemaskiners monotone brummen.

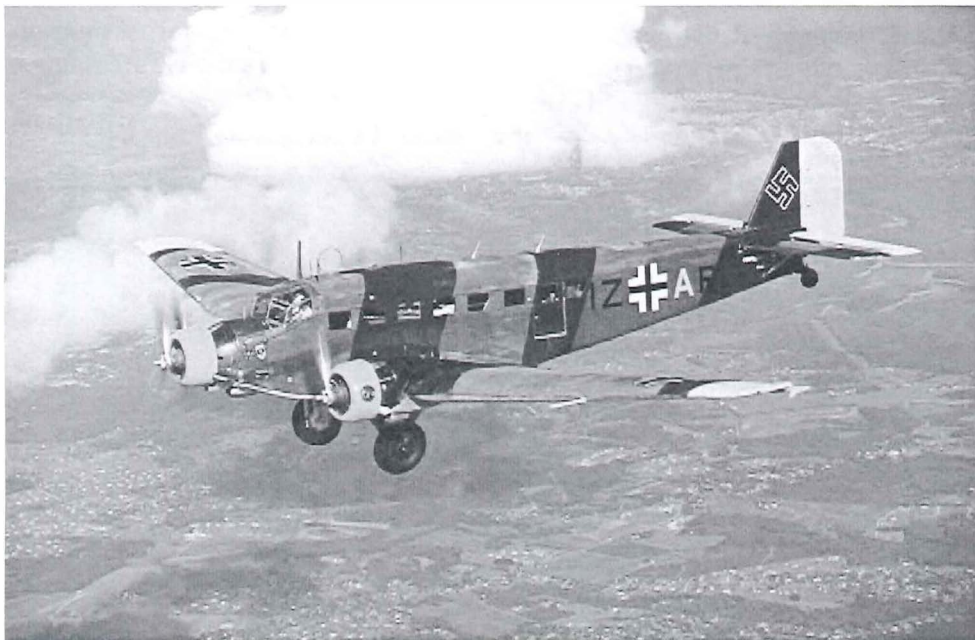
Jeg kendte så meget til flyvere, at jeg straks kunne konstatere på lyden, at der var tale om Junckers Ju 52. Det danske Luftfartsselskab havde en maskine af samme type, den smukke rød-hvide Selandia.

Flyvemaskinerne den 9. April var ikke rød-hvide og ikke smukke, men gråsorte og truende.

Vi var stået op og løbet op på loftet, hvor vi fra østvinduet talte en formation af 31 lavtflyvende Junkers på vej ind over København.

Vi løb nedenunder og vækkede mor og far og fortalte dem, hvad vi havde set.

”Det er Storebæltfærgen!” vrisse de far halvt i søvne og sov videre. Det kaldte man de fly, der havde besørget passagertrafikken mellem Kastrup og Marslev på Fyn, når Storebælt var frosset til i den

JU52 fotograferet over Maryland, USA, i år 2000. Flytypen optrådte første gang i krig under Den spanske Borgerkrig.

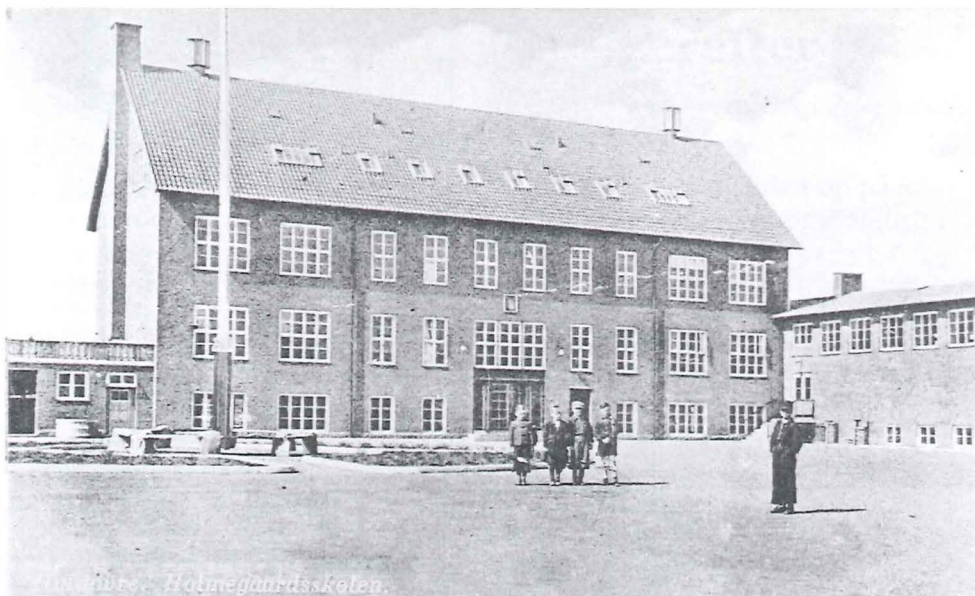
Bent Zinglersen

hårde isvinter 1939-40.

”Det er tyskerne!” sagde mor uden at rejse sig fra sengen – og hun kendte i hvert fald ikke til nogen flyvemaskiner på lyden. Hun havde ofte knivskarpe fornemmelser

for, hvad det drejede sig om, når det hændte noget usædvanligt.

Da vi havde spist morgenmad, skyndte Lis og jeg os op til rutebilen, der skulle føre os til Kettevejskolen, hvor jeg var begyndt i første mellem den 1. April.

Oppe ved stoppestedet over for min tidligere skole, Strandmarksskolen, kom der en mand, som havde fået fat i et par nedkastede grønne flyerblade. De bragte det siden så berygtede "Oprop" til befolkningen om at bevare ro og orden.

Oppe på skolen blev alle klasser samlet til et fællesmøde og fik af skoleinspektøren at vide, at kongen og statsminister Stauning havde udsendt en proklamation "Til det danske folk" om den tyske besættelse af landet.

C.N. Petersen, som han altid kaldte sig, selvom hans vej i Hvidovre hedder Claus Petersens Vej, læste op af proklamationen:

"De tyske tropper, der nu befinder

sig her i landet, træder i forbindelse med den danske værnemagt, og det er befolkningens pligt at afholde sig fra enhver modstand over for disse tropper. Den danske regering vil forsøge at sikre det danske folk og vort land imod de af krigsforhold følgende ulykker og opfordrer derfor befolkningen til rolig og behersket holdning over for de forhold, der nu er opstået. Ro og orden må præge landet, og loyal optræden må udvises over for alle, som har myndighed at udøve."

Og det var jo fra den morgen først og fremmest tyskerne og general Kaupisch. Hvad C.N. Petersen angår, var han inspektør for alle Hvidovres tre skoler, Kettevejen Skole, Strandmarksskolen og den

Luftfoto fra ca. 1930 af det sydlige Hvidovre. Mødet mellem Hvidovrevej og Gl. Køge Landevej ses øverst til venstre. Forstørrelsen viser i udsnit Langhøj med det tilhørende fælles vandingshul, som her er helt overgroet.

Langhøj blev under Den første Verdenskrig befæstet med en kanonstilling, og i den forbindelse blev højen helt uautoriseret udgravet. Det idylliske vandhul, som oprindeligt tjente til fælles vanding for bønderne, blev efter al sandsynlighed opfyldt uden tilladelse i forbindelse med opførelsen af Langhøjskolen.

helt nye Holmegårsskolen, der var begyndt undervisningen 1. april.

Den 10. april lød der voldsom motorlarm ude fra Kettevejen i spise-frikvarteret, og alle vi unger styrtede ud til gitterlågen og ventede at se en tysk panserkolonne på vej ud for at besætte Avedørelejren. Skuffelsens var stor, da det viste sig at være to cementblandere i fuld aktivitet på vej ud i samme retning.

Mens vi var i skole den 10. April, blev vores hjemlige mark mellem Hvidovre Enghavevej og Hvidovre

Strandvej invaderet af en tysk panserkolonne, der undervejs til krigen i Norge oprettede en midlertidig lejr på marken omkring Langhøj.

På vej hjem fra skolen kunne Lis og jeg ikke nære os med at besigtige lejren, selv om viceinspektoren frk. Askgaard havde sagt, at det var landsforrædderi så meget som at tale med en tysk soldat.

Lejren var ganske åben og uden vagtposter. De første besættelsestropper regnede jo danskerne for

at være dem venligtsindede, og af den beskedne modstand dagen forinden beroede på en fejltagelse.

Senere på dagen kom en flok drenge, deriblandt jeg, i kontakt med feltpræsten i lejren, der præsenterede sig som østriger. Det var nok til, at vi spillede fodbold med ham – med præsten på mål på en primitiv bane ved sydsiden af højen.

En anden officer drev knap så uskyldig samkvem med nogle andre børn. Han tog en hel flok med på sin motorcykel med sidevogn og kørte lige lukt ned igennem den lille sø, der lå for foden af højen mod nord, så de blev plaskvåde fra inderst til yderst af et iskolde smeltevand. At også han selv blev våd, var jo ikke nogen undskyldning for denne ondskabsfuldhed.

Kokken i det dampende feltkøkken på hjul blev i øvrigt smålun på Lis og kaldte hende ”Blauansicht”. Det var endnu bitterligt koldt, og Lis havde let til at få blå kinder, når hun frøs. Han fik naturligvis ikke noget ud af sine umiskendelige tilnærmelser.

Nogle få dage efter besættelsen kom en deling tyske soldater marcherende uden for skolen under afsyngelsen af en kendt krigssang, som altid drønedes på fuld kraft, hvis man ved en fejltagelse kom til at stille ind på en tysk radiostation.

Det fik vores klasselærerinde, frk. Johanne Petersen, til at beordre til

at synge ”Vor Gud han er så fast en borg”, mens hun åbnede alle de brede vinduer i klassen.

Snart efter stemte naboklassen også i, og i løbet af få minutter lød den berømte lutherske salme ud fra hele skolen, hvor vinduerne åbnedes i alle klasser trods kulden.

Skønt formålet ene og alene var at synge ”Og myldred djævlene frem på jord”, betragtede soldaterne sangen som en velkomsthilsen og vinkede begejstret op til vinduerne. Så kan det nok være, de blev lukket i en fart!

Far havde forbudt Lis og mig at omgås tyskerne på marken; men da han sent en eftermiddag så en enlig tysk soldat spadserere ud ad sejlklubbens ”kilometerbro”, gik han ud til ham.

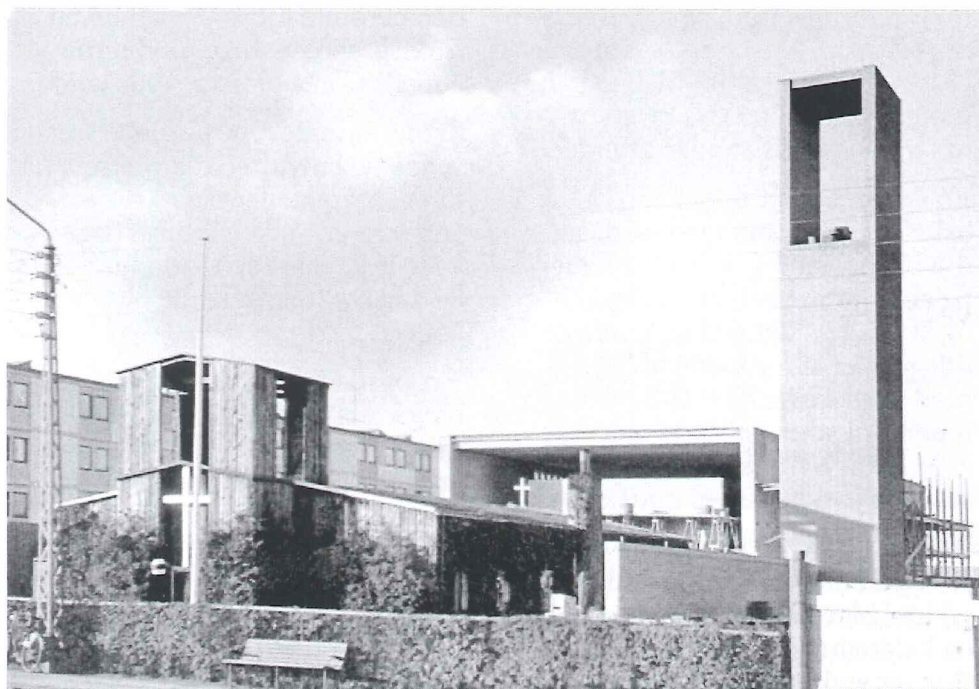
Hvad de talte om derude ved den lille bådhavn for enden af den lange bro, ved jeg ikke, men far lodsede ham bagefter ind gennem baghaven og tog ham med ind i huset.

Ingen måtte jo se, at han inviterede en tysk soldat ind på aftensmad. Soldaten græd, da han så Lis og mig og ikke mindst Kaj på knap to år. Han havde selv børn, og han var ikke nogen krigens mand.

Få dage efter forlod panserkolonnen Hvidovre Syd og drog videre til Norge, hvor det unægtelig var mere livsfarligt at være tysk soldat end i Hvidovre.

Strandmarkskirken 1968-2008

Ulla Schejbel Nielsen

Strandmarkskirken var fyldt til bristepunktet, da den blev indviet den 17. marts 1968. En procession med biskop J. B. Leer-Andersen og stiftsamtmand B. H. Rossel i spidsen for 20 præster indledte indvielsen ved gudstjenesten kl. 10. Adgangskortene til gudstjenesten var for længst revet væk og næsten 500 mennesker overværede indvielsen. Det var en stor glæde for de mange mennesker der

Byggeriet af Strandmarkskirken blev tilpasset så den gamle trækirke kunne anvendes til gudstjenester så længe som muligt, hvilket det særprægede billede af de to kirker vidner om.

havde arbejdet hårdt på at få gjort Strandmarkskirken til en realitet, at se målet blive nået, og opleve at der med den nye kirke blev plads til de mange aktiviteter som er knyttet til kirken.

Forud for Strandmarkskirkens indvielse i 1968 gik mange år med indsamlinger, møder og forhandlinger før kirken kunne blive en realitet. Strandmarks Sogn blev udskilt fra Hvidovre Sogn den 10. marts 1948, som en reaktion på det stærkt stigende indbyggertal i Hvidovre. En kirkekomité var allerede flere år tidligere blevet oprettet med det formål at skaffe midler til at bygge en kirke, og det var en anseelig sum der skulle skaffes ad privat vej, inden man kunne håbe på en bevilling fra det offentlige også.

Da det var en tid med mangel på alt efter krig og besættelse, var der udsigt til at der ville gå meget lang tid før man kunne få mulighed for at bygge kirken, så man tog med tak imod tilbud om køb af en svensk træbarak, der havde været kirke i lejren for de tyske flygtninge i Dragør. Den 30. januar 1949 kunne biskop Fuglsang-Damgaard

indvie den midlertidige kirke.

Indsamlingerne til et kirkebyggeri fortsatte, og som en del af det holdt man fra 1953 hvert år basar i Danalund-lokalerne eller på Strandmarksskolen. To sykkredse havde travlt med at brodere og sy til basaren, et arbejde der stadig eksisterer med kirkens håndarbejds-kreds.

Der skulle dog gå mange år før den midlertidige trækirke kunne afløses af en ny og moderne kirke, først den 3. juni 1965 kunne det første spadestik til den nye kirke tages. Tegningerne for byggeriet blev rettet til, så man så længe som muligt stadig kunne holde gudstjeneste i trækirken. Først blev sideskib med mødelokaler og kælderlokaler bygget og fra januar 1968 holdt man gudstjeneste der.

Procession ved indvielse af Strandmarkskirken, med stiftsamtmanden og biskoppen i spidsen.

Trækirken der i 19 år havde fungeret som midlertidig kirke i Strandmarks Sogn, blev savet i tre stykker og kørt til Hvidovre Strandvej, hvor den blev samlet igen og brugt som spejderhytte.

Den 17. marts 1968 kunne Strandmarkskirken indvies, og der var hårdt brug for den nye kirke, for Strandmarks Sogn var blevet stort, i 1968 hvor de første konfirmander blev konfirmeret i den nye kirke var der for eksempel ikke mindre end 276 konfirmander.

Strandmarkskirken er opført af boligselskabet K. A. B. ligesom det omkringliggende byggeri. Arkitekterne Mogens Pedersen, Bent Jørgensen og Johannes Find havde set det som deres opgave at bygge

Alterudsmykningen, som er et stort oliemaleri på træplade, er lavet af Bodil Kaalund.

en kirke der faldt ind i helheden med bygningskomplekset Friheden. Hvidovre Kommunes bygningsinspektorat præmierede i 1969 Strandmarkskirken. I begrundelsen lyder det blandt andet at: "Kirken i sit ydre og indre fremtræder på en lys, venlig og beskeden måde. Der bør ydes bygherre og arkitekter anerkendelse for at have løst opgaven på en måde der smukt og harmonisk danner rammen om områdets kirkelige og kulturelle liv"!

I 1987 var der samlet penge nok sammen til kirkens nuværende alterudsmykning, som er et stort

oliemaleri på træplade af Bodil Kaalund. Indtil da havde alterudsmykningen bestået af et kors i bøgetræ.

Bodil Kaalunds malerier viser i midterfeltet bjergprædikenen, til venstre kan man se bebudelsen, hvor englen fortæller Jomfru Maria at hun skal føde Guds søn, og til højre ses opstandelsen med englen der vælter stenen fra graven. Tidligere kordegnvikar Else Durholm kan fortælle hvordan Bodil Kaalund brugte hendes datter Mette, der dengang sang i kirkens kor, som model til Jomfru Mariafiguren på alterudsmykningens venstre felt.

Strandmarks Sogn er præget af at mange frivillige gennem mange år har kæmpet for kirken. Det var frivillige der i sin tid startede ind-

samlinger for at få råd til købet af den første kirke, ligesom det gennem tiden er frivillige der har stået for en lang række af de aktiviteter der er tilknyttet Strandmarkskirken. Det var også frivillige der med månedlige bidrag betalte lønnen, da man i 1972 ansatte landets første ungdomssekretær. I dag er det stadig de frivillige der står for en række af de aktiviteter der er tilknyttet kirken som f.eks. basaren, håndarbejdskredsen og tirsdagskredsen.

Når Strandmarkskirken i år har kunnet fejre jubilæum, kan man i sognet se tilbage på 40 år med en aktiv kirke. Da sognepræst Georg Østergaard i marts 1968 udtalte til

Krybbespil til børnegudstjenesten, julen 2006

Hvidovre Avis at "Strandmarkskirken i sin nuværende skikkelse absolut ikke bliver nogen såkaldt søndagskirke" fik han ret også på længere sigt. Gennem årene har kirken lagt ryg til gudstjenester, ældrearbejde, håndarbejdsreds, gospelkor, barsar, børneklubber, børnegudstjenester, foredrag, legestuer, koncerter, julegudstjenester for børnehaver og skoleklasser og meget mere. Kirken har dermed været og er stadig et både kirkeligt, kulturelt og socialt samlingspunkt i sognet.

Kirkens jubilæum blev i marts fejret med en uges varieret program for sognets beboere i alle aldre. Jubilæumsugen der bød på gudstjenester, trylleri, koncerter og foredrag blev afsluttet med en festgudstjeneste søndag den 16. marts, hvor biskop Lise-Lotte Rebel prædikede. I forbindelse med jubilæet har kirken udgivet et jubi-

læumsskrift som interesserede er velkomne til at hente i kirken.

Biskoppen prædikede ved 40 års jubilæet.

Københavns Befæstningsdag 2008

28. september

I år har vi i Hvidovre samlet vores aktiviteter på naturcentret Quark, som ligger på Stavnsbjerggård.

I det samlede program for hele Befæstningsdagen, som kan hentes på HvidovreBibliotekerne, er Hvidovres program ikke fyldigt omtalt, men det aktuelle og udførlige program kan ses på Historiens Hus hjemmeside www.historienhus.hvidovre.dk.

Vi tilbyder aktiviteter for hele familien og særlige tilbud til børnene. Der er kombinerede natur- og

historieoplevelser på volden og hestevognskørsel på voldgaden bliver også en mulighed.

På dagen bliver der åbnet for magasiner og bunkere på Vestvolden, som ikke tidligere har været åbnet for offentligheden.

På Quark vil der videre være mulighed for at købe forskellig forplejning. Vi håber på mange deltagere, som vil nyde den attraktionsværdi, som denne verdens bedst bevarede storbybefæstning rummer.

MEDLEMSARRANGEMENTER 2008

Torsdag den 18. september kl. 10.00 – 12.00 og igen kl. 19.00 – 20.00 samt lørdag den 20. september kl. 10.00 – 12.00 er der mulighed for at se 12 ”nye” billeder fra det svundne Hvidovre. Sammen med de allerede ophængte billeder i Rytterskolen giver det et godt indblik i det gamle Hvidovre set gennem lokale billedkunstneres øjne.

Søndag den 28. september afvikles Københavns Befæstningsdag. Sæt dagen af og besøg nogle af de steder og arrangementer, der tilbydes denne dag. Hvidovre, Vestvoldens Venner og Brøndby er fælles om det lokale arrangement. Under titlen: ”Indtag Vestvolden” og med start fra Quark Centret arrangeres Stjerneløb for børn og voksne. Der er mulighed for at høre både om Vestvoldens historie og natur.

Program for hele Befæstningsdagen kan ses på Københavns Befæstningsforenings hjemmeside

www.kbh-befaestning.dk

Mandag den 20. oktober kl. 19.00 fortæller arkivar Poul Sverrild om sidste nyt fra det lokalhistoriske område.

Mandag den 17. november kl. 19.00 mødes vi atter med modstandsmanden, politikeren og m.m. Herluf Rasmussen. Herluf Rasmussen vil denne gang fortælle om den politiske side af sit begivenhedsrige liv.

Det er ikke nødvendigt med tilmelding til arrangementet i Rytterskolen og Københavns Befæstningsdag, men tilmelding er nødvendig til de øvrige arrangementer. De to foredrag finder sted i Lille Frihedens Aktivitetsal, og tilmelding skal ske på selskabets automatiske telefonsvarer 36473444 senest søndag, inden arrangementet finder sted. Generalforsamlingen i 2009 foregår den 9. marts kl. 19.00 samme sted.

BESTYRELSEN FOR HVIDOVRE LOKALHISTORISKE SELSKAB 2008

Formand Ole Asbjørn Petersen
Grenhusene 53
tlf. 3649 5785
e-mail: 5002701@bredalsparken.dk

Næstformand Benny Riisager
Østre Kvartergade 11.st.tv.
tlf. 3678 2968
e-mail: bennyriisager@av2.dk

Kasserer Ejvind Jensen
Paris Boulevard 22
tlf. 3649 2885
e-mail: brund.jensen@privat.dk

Bestyrelsesmedlem Vagn Bacher
Hvidovregade 31B,1.tv
tlf. 3648 1434

Bestyrelsesmedlem Jette Randal-Lund
Østre Kvartergade 9 st.th
tlf. 3649 0659
e-mail: jrl@av2.dk

KB-medl. Allan Fredskov
Svendbjergvej 1A,1.mf.
tlf. 3649 9606
e-mail: afe@hvidovre.dk

KB-medl. Kim Østerberg
Bødkerporten 7
tlf. 3649 6804
e-mail: ktb@hvidovre.dk

1.suppl. Lars Bo Henriksen
Hvidovrevej 402
tlf. 36784869
e-mail: larsbo@sport.dk

2.suppl. Birte Gerdes
Strandmarksvej 46, 2.th.
2650 Hvidovre
36786404
e-mail: birtegerdes@yahoo.dk

Revisor Hubert Steffensen
Hesselbjergvej 12
3649 0963

Revisorsuppleant Inge Larsen
Berners Vænge 7. 2.tv.
tlf. 3678 4736

Forretningsudvalg :

Ole Asbjørn Petersen, Benny Riisager,
Ejvind Jensen

Arrangementsudvalg :

Ole Asbjørn Petersen, Vagn Bacher,
Ejvind Jensen.

PR.og hjemmesiden:

Benny Riisager, Lars Bo Henriksen

Lokalhistorisk/kulturistudvalg:

Benny Riisager, Jette Randal-Lund, Lars
Bo Henriksen

Bladredaktion :

Ole Asbjørn Petersen, Poul Sverrild

Udviklingsudvalg:

Ole Asbjørn Petersen, Benny Riisager,
Poul Sverrild

Historiens Hus deltager i øvrigt i bestyrelsesmøder og i udvalgsarbejder efter nærmere aftale.

Historiske brombær (*rubus fruticosus*)

Brombærsæsonen er ved bladets udgivelse ved at være slut for i år, men som fotografiet fra Vestvolden viser, har det været et godt år. Netop på Vestvolden har vi nok den største koncentration af "vilde" brombær i Hvidovre. Når vilde er sat i gåseøjne, skyldes det, at brombærplanterne på Københavns befæstning er plantet for langt over hundrede år siden, da befæstningen blev bygget.

Brombærrene blev dengang plantet som erstatning for pigtråd, selv om pigtråden var opfundet og havde været i brug i Den amerikanske Borgerkrig i 1860-erne. Vestvoldens brombær skulle være en amerikansk brombærvariant med ekstra store torne, men de er formentlig i dag krydset til ukendelighed med vores lokale sorter.

Planterne vokser der altså endnu, og tror man ikke på, at de kan fungere som pigtråd, så gå en tur på Vestvolden og prøv at komme igennem én af brombærtyknerne uden at medbringe en rosensaks.

Vestvoldens brombær er i øvrigt særdeles velsmagende!

